

M E S E V I L Á G .

Szerkeszti: KELEMEN ANDOR.

Pistika.

— Mesejáték 3 felvonásban. —

Írta: Kelemen Andor.

III. JELENET.

Előbbiek, a két törpe és Hugó.

(A két törpe kis játékkocsin begurítja Hugót, aki hálópongyolában, éjjeli papucsban van. Alszik a kocsin is.)

ELSŐ TÖRPE, MÁSODIK TÖRPE egyszerre:

Bum, brum, brum, brum, burumbák,
Itt a drága gyöngyvirág,
Ugy repültünk le vele
Meg se rebbent a szeme!

ILI: (rémülten) Jaj, a Hugó bátyám!

HUGÓ: (álmából felriadva) Hol vagytok! (kiált)
Anyukám! Kik ezek? — Jaj! jaj! jaj!

PISTIKA: (megismeri, összerenzen) Az Ilike bátyja.

MÁSODIK TÖRPE: (Hugóhoz, aki jajgat)

Ne kiabálj gyöngyöm,
Nem használ a lárma!
Hát bizony mi téged furcsa helyre hoztunk...
Ej, ej, nem ismernél? No, megismersz, rendre.

ÓLOMKATONA: Ha miszlikbe osztunk!

HUGÓ: Segítség! végem van!

ILI: (Pistikához) Könyörülj meg rajta Pistikám, királyom.

CSONKA ÓLOMKATONA:

A karját kívánom,
Az enyém letépte!

PISTIKA: Legyen csönd már végre!

HUGÓ: (megismeri Pistikát, szörnyülködve) Jaj,
a cigányfiu, akit kikergettem...

PISTIKA: (félre) Tudja, hogy ki vagyok, én rég ráismertem.

(Fönn, népéhez)

Meg ne görbüljön a fején hajaszála,
— Én vagyok a népem királya, bírása,
Nevemben ítél az egész birodalom.

HUGÓ: (sirva) Jaj nem lesz fejemnek kegyelem,
irgalom.

PISTIKA:

Én is ismerem őt, odafennről, mint ti,
Hiszen udvaráról tegnap kergetett ki,
Mikor szédelegve, fáradtan betértem
Egy darab kenyérért, — hugócskámnak kértem,
Ugy hagytam szegénykét éhbetegen, otthon.

MIND: Szörnyüség! Rettentő!

PISTIKA:

Látjátok: nekem van hozzá legtöbb jussom,
Tehát az én foglyom

(Hugóhoz)

Itélek fölötted: (nagy csend) szabadon eresztlek.

Akik idehoztak, újra hazavisznek.

Minket kőként dobott meg szivtelenséged.

Lásd, mi lány kenyérral dobunk vissza téged.

HUGÓ: (reszket örömeiben, félve, mint aki nem hisz a fülének) Szabad vagyok újra?

PISTIKA: Szabad. (A törpékhez) Vigyétek fel!

HUGÓ: (Egy darabig némán tusakodik, aztán kiugrik a kocsiból és a trón elé veti magát.)

Nem, így nem megyek el,

Ugy égeti lelkem a te nagy jóságod,

Hiszen én kegyetlen rossz voltam hozzátok,

Vásott, rakoncátlan, féktelen és durva,

De most úgy állok itt: tisztán, megjavulva,

Oh, megbántam mindent, oh, ne engedj így el,

Mondd, hogy megbocsátasz tiszta, igaz szívvvel.

(A trónlépcsőre hajtja a fejét és zokog.)

PISTIKA: (Leszáll a trónlépcsőről, Hugóhoz megy és felemeli, szeliden)

Mindent megbocsátok

(Mefogja a síró Hugó kezét)

Mindent elfeledtem.

ILI: (megragadja Pistika kezét)

Nagy, nemes a lelked, arany van szivedben

Tünékenyebb fényű, mint fejed koronája

MIND: (boldogan, lelkesen)

Boldog a mi népünk, áldott a király!

(Pistika kétfelől kézen vezetve Hugót és Ilit megindul népe között, azok körláncot alkotnak körülöttük s ütemre dalolják)

Oh be jó

Jaj be jó

Nagy Meseországba

Nekünk nyit

Ha virit

A rét száz virága!

Nekünk szól,

Ha dalol

A madár az ágon,

Nem lehet

Szebb élet

Ezen a világon!

Nincs ilyen

Gyöngy élet

Sehol a világon.

(Függöny.)

HARMADIK KÉP.

SZIN: Hugó hálószobája. Oldalt, elkülönített fülkében van Hugó ágya, mellette kis szekrényálmány. Háttul, az ajtónyílást selyemfüggöny takarja.

I. JELENET.

Hugó és Bébi.

HUGÓ: (Nyugtalanul hanykolódik ágyában, aztán felébred, nagyot kiált) Jaj-jaj!

BÉBI: (Komorna. A kiáltásra bejön csendesen és költögeti Hugót) Reggel van, Hugócska. Hogy aludt? Jó reggelt!

HUGÓ: Bébi, Bébi lelkem, de rosszat álmodtam! (Felkönyököl.) Felébredt anyuka?

BÉBI: Rég fönn van, Hugócska.

HUGÓ: Édes Bébi lelkem, szóljon anyukámnak, hogy kérem egy kissé.

BÉBI: (mosolyog) Megmondom Hugócska. (El.)

II. JELENLET.

Hugó, majd a grófné.

HUGÓ: (még mindig borzadva) Oh, de borzasztó volt!

GRÓFNÉ: (bejön, megcsókolja Hugót, ágyára ül) Hogy aludt, Hugócska?

HUGÓ: Rosszul, nagyon rosszul. Oly csunyát álmodtam. Hol jártál anyukám? Mesélj valamit.

GRÓFNÉ: Sokfelé, fiaeskám. Mit, miről meséljek?

HUGÓ: (még mindig remegve) Valamit, akármit . . .

GRÓFNÉ: Volt egyszer egy ember, volt egyszer egy asszony . . .

HUGÓ: (elfintorítja arcát) Anyum! Valami más!

GRÓFNÉ: Nem, ez érdekes lesz, hallgasd csak Hugócska! Annak az embernek, annak az asszonynak volt két kis gyermeke. Fiu volt az egyik, leány volt a másik. A fieska eleven jószág volt, kicsit csintalan is, kicsit rakoncátlan, s igen nagyon büszke. Mert azok az emberek nagyon gazdagok voltak . . .

HUGÓ: (kényelmetlenül) Anyum, mindig csak ez, ne mondd, nem szeretem.

GRÓFNÉ: Nem, fiaeskám, kértél, meséljek valamit, meséljek akármit, hát csak hallgasd végig szépen, türelmesen. (Folytatja.) Boldogan is éltek sokáig, sokáig. Egyszer aztán kürtök harsantak meg. Riadó szavukban a haza kiáltott az ő fiaihoz, az egész nemzethez: magy veszélyben vagyok. A gazdag ember megcsókolta feleségét, két kis gyermekét és elment a háboruba. Sokan mentek akkor, paraszt, ur és szolga, fiai mind-mind az édesanya földnek. A gazdag ember felesége felöltözött otthon fekete ruhába, két kis gyermekével, s úgy várt minden kis hirt a haza sorsáról, drága jó uráról. Aztán az emberek beleszoktak a háborus életbe. Végezték dolgukat, mintha mi sem volna. A kis fieska is tovább játszadozott, még csintalankodni is szottyant néha kedve. Furcsa kis fiu volt. Egyszer megtörtént, hogy egy szegény cigányfiut, aki kéregetni tért be udvarukra, kidobatt az inasokkal.

HUGÓ: Anyum!

GRÓFNÉ: No, mi az? Hugócskám? Hiszen ez csak mese. Ugy-e, hogy nem volt szép? Ugy-e, te nem dobnád ki a szegény cigányfiuskákat? Mert annak a szegény cigányfiunak az apja is ott volt a csatamezőn, ahol a hazát védik. Békés időben csak jámbor muzsikus volt, bizony nem fogott még kardot a kezébe, hanem hát a haza bajában azért csak úgy megforgatta, mint aki egész életét kardforgatásban tölti. Egyszer a feketeruhás asszony sürgönyt kapott. Messzi, idegenföld kórházából küldték.

HUGÓ: (rossz sejtelemmel) Jaj anyukám! Istenem!

GRÓFNÉ: A feketeruhás asszony megcsókolta mosolyogva két kis gyermekét, pedig a lelkében nagyon nagy fájdalom volt. Mikor rájuk nézett, elszorult a szíve. Jaj, de félt, hogy azok kis árvákká válnak.

HUGÓ: Anyum! Édesanyum!

GRÓFNÉ: Sirva utazott el, messze, messze. Napokba telt, amíg megérkezett abba a városba, abba a kórházba, ahol férje feküdt, ki tudja, hogy milyen nagybetegen, talán bénán, csonkán.

HUGÓ: Jaj, drága Anyuka!

GRÓFNÉ: Mikor beengedték, jaj, hogy vert a szíve! Nagy terembe mentek, sok-sok ágy volt benne. Az egyikhez odavezette az orvos. Bekötözött káru ember feküdt rajta.

HUGÓ: (sirva) (Az én apukám volt . . .

GRÓFNÉ: Fehér volt az arca, beesett két szeme, bizony nagy beteg volt sokáig, sokáig. Elbeszélte aztán, hogy s mint sebesült meg. Szörnyü nagy csata volt, tenger volt az ellen. Egy-egy jó vitézre husz-harminc is jutott. Pedig úgy küzdöttek, mint az oroszlánok — hiába volt minden, lassanként elhulltak, vagy megsebesültek. A gazdag embernek átlótték a karját. Leesett egy dombon. Pedig már közelgett az ellenség népe, szilaj paripákon. No, most széttaposnak, gondolta magában a sebesült ember. Megpróbált nehezen felemelkedni, csakhogy sok vért vesztett, nem volt jártányi ereje sem. Bizony ott pusztult volna. És akkor valaki lehajolt hozzá. Annak a szegény cigányfiunak az apja volt. Ott védte hazáját, hol a gazdag ember. Mikor látta, hogy az megvan sebesülve, felkapta ölébe, futni kezdett véle. Amint úgy szaladtak, egyszer csak megremegett a cigánykatoná, meg is állt egy pereig, de a sebesültet nem eresztette el, hanem azután már csak magyon lassan ment. Nemsokára egy segélycsapatra bukkantak. A mieink voltak. Ott a cigánykatoná letette a sebesült tisztet és összeesett. Átlótték a mellét, amikor menekült a gazdag emberrel. Csak annyit mondott még: drága gyermekeim, azzal kilehelte lelkét. Ugy mentette meg az életével . . .

HUGÓ: Az én apukámat?

GRÓFNÉ: A te apukádat!

HUGÓ: (megöleli anyját) Anya, édesanya (zokog) és én olyan rossz voltam a kis fiához. Oh, édes Istenem, ha jóvá tehetném.

GRÓFNÉ: (megsimogatja Hugó fejét) Talán nem lesz késő.

HUGÓ: Oh, nagyon megbántam, olyan csunya voltam.

GRÓFNÉ: Még jóvá teheted.

HUGÓ: Mondd, hogy? édesanyám?

GRÓFNÉ: Tudnád-e szeretni?

HUGÓ: Mint a testvérkémet . . .

GRÓFNÉ: Fogadd testvérkédnek!

HUGÓ: (boldogan) Oh, édes anyuskám, hogyha úgy lehetne . . .

GRÓFNÉ: (Mosolyogva felkel Hugó ágyáról, a selyemfüggönyhöz megy, tapsol hármat és fellebbenteli. Belép Pistika, Birike, Ilke. Pistikán új ruha. Birikén és Ilin egyforma ruhácska.)

III. JELENLET.

Előbbiek, Pistika, Birike, Ili.

HUGÓ: Pistika, Pistika! Megengedsz-e nékem?

PISTIKA: (Hugó ágyához lép) Sohse haragudtam, elfeledtem régen (megölelik egymást).

HUGÓ: Légy a kis testvérem, oh meglásd, hogy nagyon, nagyon fogjuk szeretni majd egymást. Ugy-e édesanyum, a kis testvérkénk lesz?

GRÓFNÉ: (jóságosan mosolyogva) Ugy van, Hugó!

HUGÓ: (boldogan Pistikához) (Együtt fogunk lakni, együtt leszünk mindig.

ILI: Hugócskám, Birikét még észre sem vetted.

HUGÓ: Szervusz, kis Birike! (megcsókolják egymást.)

(Mindnyájan körülállják Hugó ágyát.)

ILI: Ő is a testvérünk és velem fog lakni.

HUGÓ: Hanem azért nappal mind együtt leszünk majd és együtt fogunk majd tanulni, játszani.

ILI: (tapsikol) Istenem, beh jó lesz. (Összesimul-
nak mind.)

GROFNÉ: (jóságosan)

Ugy, kicsi testvérek, szeressétek egymást,
Testvérek testvérek szeretni nem szégyen . . .
Mert ne feledjétek: mind testvér az, akit
Az édes anyaföld ringatott ölében!

(Függöny, vége.)

NAGY HÁBORU.

Csiripp-csiripp veréb urfi

Ugyan hová készül?

Minek borzolta föl tollát

Olyan nagy vitéziül?

Hova ugrál ágról-ágra

Olyan berzenkedve,

Mintha mindenkit bekapni

Volna máma kedve.

Csiripp-csiripp Jutka, Pakó,

Nagy dolog lesz itt ma,

Háborút üzent a hernyök

Tarka birodalma,

Megakarják enni, rágni

A virágot, fákat,

— Na, de adunk mi nekik, hogy

Még olyat se láttak.

Andor bácsi.

Köszöntök.

ANYÁNAK.

Kukuk-kukuk: édesanya

Nevednapja van ma,

Bemosolyog a szobánkba

Rózsás pitymallatja!

— Rózsás pitymallatja

A szeretet fénye

Itt mosolyog, itt nevet a

Szívünk közepébe!

APÁNAK.

Hát te neked édesapám

Mit kívánjak már ma,

— Ne szántson a homlokodon

Bú, baj paripája!

Oh, beérjük kis kenyérrrel

S ha baj van a fával

Jere közénk, melegedünk

Lelked sugarával!

Andor bácsi.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában

Ámen.

Dani bá hezszólásai.

Ugy rejajött a feredés erre a hejtelen urfira,
hogy mondom mán bétőtöm a kedvét s elmenyek velle
valami vizenyeges herré, met nekem sem igen ártana,
ha megloccsantom egy cseppet magamot 'sze mahónap
meghájlad az ember ebbe a rekkenő üdőbe. Csak —
mondom — megkénék elsőben tapasztalni, hogy
vóna-e valami ojanféle szegelika ennek a szegedi nagy
víznek, amijiken nyugodtan lehet az ember a fehé-
népektől? Met nem akarnám, hogy megbotránkoztas-
sam őket a testületemmel.

Jól van, jól van — aszongya az urfi — ne sokat
bölcseledjék kijed, csak jőjjön s osztáng ha odaérünk,
akkor megtapasztalhassa a körülményeket. — Hát
menyünk mondom, s aval elindulánk. Ugy vót, hogy
az invecső ódalról muteres csónakkal menyünk átál
a tussó felire, met az urfi mióta malacot nyert a kug-
liversenyen, attól fogvást nem igen szereti a gyalog-
járást. Belé es heppenünk istálom a muteres csó-
nakba s akkor veszem észre, hogy vagyunk vagy hu-
szan a csónakba s abból es a legtöbb fehérnép.

Hinnye — mondom — be rosszkor jövének. 'Sze
hogyha ezek mind átaljőnek, akkor semmi sem lesz
a feredésből.

Mán métt ne lenne — aszongya az urfi — tám
szégyellős kijed? Vaj tám attól fél, hogy megcsudáj-
ják a természettyit? Ne tréfálódzék — mondom — az
urfi, jobb, ha visszafacsarodunk.

De biza mán késő vót istálom, met hirtelennyibe
meg libbent a csónak, valami rotyogni kezdett az assó
részibe s egy szempicere ugy neki vetemedett, hogy
azt hittem abba hejbe belényuvad a vízbe az egész tár-
saság. „Jaj Szűz Mária — mondom — csak most se-
gély!” Mikor a közepe tájékán vótunk a víznek, es-
ment meglibbent a csónak büteje s én erre jedtembe
ugy belékapaszkodtam a mellettem való női hógynék
az akusztikájába, hogy a szegény szinte belé kót a
szorításba s ojan éktelenül kezdett rikójtózni, mind
a házinyul mikor a ló reja lépik. No — gondoltam —
ne félj muteres csónak, met én mincsább, hogy még
egyszer beléd üjjelek, inkább sohasem feredem többet.
A nagy kénlódások után osztáng átál érkezünk a
tulsó martra, de (hogy a suj ette vóna meg a muteres
csónakját) még aval sem vót vége a veszedelemnek.
Met istálom, ahogy kiléptünk a száraz földre, abba a
hejbe közre vettek a fehérnépek s ojan csirikolást
csaptak, hogy majd elsijedtem szégyeltembe. Hogy
ők fel vannak háborodva, hogy e szemtelenség, hogy
e nem járja, hogy én hogy vettem azt a bátorságot,
hogy az a női hógynék egy tisztességes női hógynék,
hogy ők majd szólnak az Elemérnek s hogy egyáltalán
satöbbi. Szerencsére osztán odakerekedett az urfi va-
lahonnét s elhivott közüllik, met aszongya neki kénék
látni a feredésnek. Elig menyünk arrébbacska s hát
látom, hogy valami teméntelen rakomány igen-igen
szorcsog a vízmartján. Hinnye — mondom — netene.
Hát a mi a suj? Tám krokogyélus, vaj tekenyősbéka?
— Ó be bugyuta kijed — aszongya az urfi — hát nem
lássa, hogy egy terjedelmes női hógynék feküszik ott fe-
redő gunyába?

Jaj — mondom — hogy a feteke fergeteg lepje
bé, tám csak nem?

Pedig biz az ugy vala istálom, ahogy az urfi
mondá. Akkor veszem észre, hogy az egész víz martja
teli van fehérnéppel s férstuval, egyik a vízbe, másik
a füvénybe s még annyi szemérmesség sem látszott
rajtik mind egy körömfetekéje.

No — aszongya az urfi — ne sokat szokotalód-
jék kijed. Jőjjön inkább s készülődjünk fel a feredésre.